

אינו מניח שחרית עד שיתפללו ויעמדו מנחמין מאצלו, ולאחר מיכן מניחין כל היום ושוב אינו חולץ. אבל רבינו הגדול ז"ל כתב בהלכות: ומסקנא אינו אסור אלא יום ראשון בלבד דעיקר מררא חד יומא דכתיב ואחריתה כיום מר. וכן כתבו * כל הגאונים בחיבוריהם ובתשובות שלהן ז"ל. ואנו תמהים למה לא אסרו עליו מקצת השני, ואם סמכו הגאונים בזו שאמרו במסכת סוכה בפרק הישן¹²: אבל חייב בכל מצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין שנאמר בהן פאר *¹³ וכתיב לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר¹³, והני מילי יום ראשון, זו אינו תורה * דהא ביום שני חייב הוא בתפילין ואף על פי שמקצת היום נהג בהן אבילות. ונראה לי שכלפי שאמרו לילה לאו זמן תפילין הוא, והנוהג שני ימים בתפילין על כרחו נוהג בהן שלשה מפני שאינו יכול להניחן בלילה, ולענין אבילות מקצת היום ככולו *, לפיכך אמרו שלשה ימים אסור ומשלישי ושלישי בכלל מותר, וכן שני ימים לרבי יהושע, נמצא שמקצת היום הזה * שנהג בהן כאבל ולא מדין אבילות אלא מפני דין תפילין שאסורין בלילה. ולפירוש רבינו והגאונים ז"ל אינו אלא יום א' שהוא דין אבילות, ובלילה אם נותן או אינו נותן ענין אחר הוא. והסיוע לדבריהם שמצינו בכל מקום ואחריתה כיום מר, עיקר מררא חד יומא¹⁴, לומר שאין יום ראשון תופס לילה, כדאיתא בפרק טבול יום¹⁵, ופרק קמא דברכות¹⁶, ובאבל¹⁷, ובירושלמי¹⁸ תני להא מתניתא הכי: אבל ביום ראשון אינו נותן תפילין, בשני נותן תפילין, ואם באו פנים חדשות * הרי זה חולצן כל שבעה, דברי רבי אליעזר¹⁹, ר' יהושע אומר ביום ראשון וביום שני אינו נותן תפילין, בשלישי נותן תפילין ואם באו פנים חדשות * אינו חולצן. וזה הלשון * סיוע לדברי הגאונים ז"ל. ומבעיא ליה לאבל ליתובי דעתיה ולכווני לביה לתפילין שלא יסיח דעתו מהן, דגרסינן ביומא²⁰: אמר רבה בר רב הונא צריך²¹ אדם למשמש בתפילין כל שעה, ק"ו מציץ, מה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה והיה על מצחו תמיד²², שלא יסיח דעתו ממנו, תפילין שיש בהן כמה אזכרות על אחת כמה וכמה. הילכך מניח להו בשוב דעתו, אבל בשעת הבכי ובשעת ההספד אינו מניח²³.

בתכבוסת כיצד

אבל אסור בתכבוסת²⁴, דכתיב וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה ויאמר התאבלי נא ולבשי בגדי אבל כאשה זה ימים רבים מתאבלת על מת²⁵, כל שבעה²⁶ אסור לכבס כסותו אפילו במים, ואם תכפוהו אבלי זה אחר זה והכביד שערו מיקל בתער

12 סוכה כה, א. 13 יטע' סא, ג. 14 מו"ק כא, א. 15 זבחים ק, ב. 16 איתא בברכות פרק ב — טו, ב. כן מובא ברש"י שם ד"ה קסבר. 17 אבל רבתי ג, ועיין שם במפרשים. 18 ירושלמי מו"ק ג, ה. 19 והנידסא זו היא בחילוק דברי ר"א לדר' יהושע, ודר' לדר"א, ממה דאיתא בבבלי במובא לעיל. 20 יוסא ז, ב. 21 צריך, שם: חייב. 22 שמות כה, ח. 23 וכן מובא להלכה ביו"ד שפח, ב. 24 מו"ק טו, א. 25 שמואל'ב יד, ב. במקרא: ויאמר אליה התאבלי נא וקבשי כא... ותיתי כאישה... 26 תענית יג, א—ב.

דמשמע שני ימים (שם). וכן כתבו. לשון רבינו הוא. שנאמר בהן פאר. דאמר ליה רחמנא ליחזקאל פארך חבוש עליך (יחזקאל כד, יז) — ואבל לאו בר פאר הוא, וכשמתפאר מראה בעצמו שאינו אבל (רש"י סוכה כה, א). זו אינה תורה. זאת אינה תשובה. מקצת היום ככולו. והלילה עולה למקצת היום (הג"מ). שמקצת היום הזה. היינו הלילה. פנים חדשות. שבאו לו מנחמים חדשים שלא היו אצלו

משעת אבילות ועד עכשיו (קרבן העדה). חולץ אותן, ומשילכו מניחין. ואם באו פנים חדשות. משלישי ואילך אינו צריך לחולצן. וזה הלשון. „אבל ביום ראשון אינו נותן תפילין“. זה הלשון סיוע לשיטת הגאונים דאינו אסור אלא יום אחד בלבד שהוא דין אבילות, ולא כרש"י וסיעתו דמצד הדין שני ימים אסור להניח תפילין ומקצת היום ככולו.

ומכבס כסותו במים. אמר רב חסדא בתער, אבל לא במספרים, במים, אבל לא בנתר ולא בחול. ואמר רב חסדא זאת אומרת * אבל אסור בתכבוסת, כלומר אסור לכבס כסותו, כל שבעה, במים, ואף על פי שאינו גיהוץ, שכל כביסה אסור לאבל כל שבעה, ואסור בכלים מכובסין ישנים ואין צריך לומר חדשים. דשלת²⁷ רב יצחק בר גיורי משמיה דר' יוחנן אף על פי שאמרו כלי פשתן אין בהם * משום גיהוץ, אבל אסור ללבשן בשבת שחל תשעה באב להיות בתוכה. ואין שבעה של אבילות פחותין משבעה של תשעה באב אלא חמורין הן ממנו בכל מקום.

ובנימוקי הצרפתים מצינו לרש"י ז"ל שהתיר להחליף וללבוש * בשבעת ימי אבילות חלוק המכובס קודם לכן. ואין זה נכון, שכשאמרו אסור בכביסה לא לכבס בלבד אמרו, שלא מפני איסור מלאכה נגעו בה, אלא שאסור ללבוש, וכן בגיהוץ לענין שלשים, לבישה אסור ולבישה הזכירו בין שכבסן עכשיו בין שכבסן מקודם לכן, וכן שבת שחל תשעה באב להיות בתוכה לענין כלי פשתן, לבישתן אסור, ואפילו במכובסין מתחלה משמע, והרי אפילו במכובסין בשבת זו כביסתו מותרת היא * אלא בימים של שביתה ומשום איסור מלאכה, אבל משום אבילות עיקר איסור בלבישה הוא. והורו חכמי הצרפתים ז"ל בסדינין ומצעות של מטה שאסור לכבסן, אחד הלבוש ואחד המציען תחתיו אסור, וכן דעת הראב"ד לפנינו בשער הזה, ומטפחות ידים * נמי אסור, ואף על פי שמותרין במועד, וכל אלו שאמרו מותרין לגלח במועד * אסורין לגלח בימי אבלן והוא הדין לכיבוס. וקרוב נראה בעיני לומר * שאסור בכלים חדשים צבועין, וכן בישנים מכובסין יוצאין מתחת המכבש, דהא לתנא קמא ולרבי אסורין כל שלשים * ולא היקל ר' אלעזר ברבי שמעון אלא בגזירת שלשים, אבל בגזירת כל שבעה נחמיר בכולן, דומיא דכיבוס מים בישנים ולבנים. תוספתא²⁸: כל אלו שאמרו מכבסין במועד מותר לכבס בתוך ל' של אבל, אע"פ שהתירו לו לכבס לא יוליד כליו לכובס, אלא מכבס הוא בצינעא בתוך ביתו. והא מתניתא בשתכפוהו אבליו היא, כדבעינן למימר קמן בתספורת, שאם בא

27 שם כט, ב. 28 תוספתא מועד קטן ב, ב.

בתכבוסת כיצד

דמותר, מכל מקום יש לומר דתוך שבעה הוא מחמיר ואע"פ דפלוגתתן אגיהוץ קאי, ואם כן איכא למימר דבכיבוס לר"א אפילו תוך ז' מותר מ"מ קרוב לו להחמיר (פרישה שם יא). ובב"ח מצאתי שכתב דזו היא כוונת הרמב"ן: כלומר אע"פ שאין דין זה מפורש בתלמוד קרוב בעיני הוא דכיון דאיפסיקא הלכתא כראב"ש דלא אסרו גיהוץ כל שלשים אלא בחדשים לבנים, אבל חדשים צבועים אי נמי ישנים לבנים מכובסים יוצאים מתחת המכבש מותרים כל שלשים, מכלל דתוך ז' אסורים הם, דאם לא כן הו"ל לראב"ש לאשמעינן רבותא דאפילו תוך ז' מותרים אלא בע"כ דוקא תוך שלשים לא אסרום, אבל תוך ז' אסורים הם בין חדשים צבועים בין לבנים ישנים. לתנא קמא ולרבי אסורין כל שלשים. לשון הגמרא: תנו רבנן כל שלשים יום לגיהוץ, אחד כלים חדשים ואחד כלים ישנים יוצאין מתוך המכבש, רבי אומר לא אסרו אלא כלים חדשים בלבד. רבי אלעזר ברבי שמעון

זאת אומרת. הוא ענין אחר שם בגמרא. — מדמוקמינן לה (לברייתא שם) בכיחול דפירכוס (דאסור כל שבעה) הוא הדין לתכבוסת (רש"י). אין בהם. לאסור משום גיהוץ אלא בכלי מילת (רש"י שם כט, ב). התיר להחליף וללבוש וכו'. דס"ל לרש"י מטעם איסור מלאכת כביסה נגעו בה (פרישה שפט, ו). מותרת היא. דאין בה איסור, אלא בימים של שביתה אסור לכבס, אבל באבילות עיקר איסור בלבישה הוא (דמשום איסור לבישה אסור כביסה — הג"מ) אפילו כבסן מקודם לכן אסור. וכן נפסק בש"ע ריש סימן שפט. ומטפחות ידים. והשלחן (טור). ובט"ז שפט, א, מביא בשם רש"ל שהתיר פשוט לכבוד שבת לפרוס מטפחת מכובסת. לגלח במועד. כגון היוצא מבית השכיה ומבית האסורין וכו' (עיין טור וש"ע). וקרוב נראה בעיני לומר: כוונתו: דאפילו רבי אלעזר בן שמעון דכתב רבינו לקמן בשמו דמיקל וס"ל

ממדינת הים ותיכף שבא תכפוהו אבליו זו אחר זו מכבס כסותו בנתר ובחול כדרכו, ולא יוליכנו לכוּבס אלא מכבס בצינעא בתוך ביתו, וכן הוא לובש כלים חדשים לבנים בתוך שלשים.

לכבס ולהניח לאחר האבל, הרבה כתבו בה, ואני אומר אסור מצד מלאכה בין על ידו בין על ידי אחרים, ואם היה כסות קבולת * ביד אחרים מכבס * כדרכו, ולאחר ז' עושה אפילו גיהוץ בין לעצמו בין לאחרים. ואינו ענין * לשבת של תשעה באב, דהתם גזרו עליהם מפני שאיסורו שוה בכל אדם, שלא יעשו מלאכה שאינה צריכה ויבואו בה לידי חשד או לידי תקלה, ועוד דשבת של תשעה באב חמור הוא משלשים של אבל לענין כיבוס, מפני שהוא אבילות דרבים, כדאיתא בפ' החולץ²⁹, ואין למדין קל מחמור להחמיר עליו. והכי תניא באבל³⁰: ומותר להוליך כלים לגיהוץ בתוך שלשים. ולענין גיהוץ: תנו רבנן³¹ כל שלשים יום לגיהוץ, אחד כלים חדשים ואחד כלים ישנים היוצאין מתחת מכבש, רבי אומר לא נאסרו אלא כלים חדשים לבנים³² בלבד. אביי נפיק בגררתא דסרבלא * כרבי * רבא נפיק בחימוצאתא * רומיתא * סומקתי חדתי, כר' אלעזר בר' שמעון *. לרבינו האי: גיהוץ הוא עבורי חומרתא אמנא *, ובלשון ישמעאל צקאל *, וחומרתא, מצקלא. והתם³³ אמרינן: וגיהוץ שלנו * ככיבוס שלהם. ואי אמר נעביד גיהוץ מעברא ליה חומרתא, ודאי הלכה כרבא שלא אסרו אלא כלים לבנים מגוהצים, אבל אם היו מגוהצין כשהן צבועין מותר, ואם אינן חדשים אע"פ שמגוהצין מותר, כאביי ורבא כותיה סבירא ליה. באבל³⁴ תניא: שלשים יום לגיהוץ, שלשים יום לאיבול³⁵, שלשים יום לתספורת. כיצד לאיבול, ויבכו בני ישראל את משה בערבות מואב³⁶. כיצד לגיהוץ, אסור ללבוש³⁷ כלים מגוהצים, ואלו הן כלים מגוהצים, כלים היוצאים מתחת המכבש, דברי רבי, וחכ"א צבועים ולא לבנים, ראב"ש³⁸ אומר לבנים ולא צבועים, חדשים ולא שחקים, ומותר בפונדא * ופסקא באנפליא³⁹ ובכובע של ראש. ומותר להוליך כלים לגהץ בתוך שלשים יום. וכתב הראב"ד ז"ל הא דתניא הכא בגמרא * שיוצאין מתחת המכבש,

29 יבמות מג, ב: "ואני אבילות דרבים מאבילות דיהודי". 30 אבל רבתי ז. 31 מו"ק כג, א. 32 לבנים, ליתא בגמרא בדעת רבי, אלא: "לא אסרו אלא כלים חדשים בלבד, ראב"ש אומר לא אסרו אלא כלים חדשים לבנים בלבד". 33 תענית כט, ב. 34 אבל רבתי ז. 35 לאיבול, שם: לאבל. 36 דברים לד, ח. — ובאבל רבתי מסיים הפסוק: שלשים יום. 37 ללבושם, שם: ללכת. 38 ראב"ש, שם: ר"מ. 39 באנפליא, שם: ובאפיליא.

אומר לא אסרו אלא כלים חדשים לבנים בלבד. כסות קבולת. כסותו בקבולת (טור). מכבס. מכבסין אותו כדרכו, כמו שאר מלאכות בתלוש שביד אחרים בקבולת (שם, וכן בש"ע שפט, ד). ואינו ענין. כלומר זו שהתרנו גיהוץ לאחר ז' אפילו לעצמו (ולא אמרו שלשים יום לגיהוץ אלא ללבוש, אבל לגהץ מותר לאחר ז') אינו דומה לשבת של תשעה באב שאסור לגהץ לפני ת"ב אפילו להניח לאחר ת"ב וכו'. — וכדעת רבינו מובא להלכה ביו"ד שפט, ז. בגררתא (בגמרא: בגרדא) דסרבלא. מלבוש לבן מגוהץ ישן (רש"י). כרבי. דאמר לא אסרו לבן אלא חדש. בחימוצאתא. חלוק. רומיתא. שבא מרומי. כרבי אלעזר ברבי שמעון. דאמר לא אסרו אלא לבנים וזו אדומה היתה

(שם). עבורי חומרתא אמנא. פירוש אבן שמחליק בו בגד (פרישה שפט, יג, ועיין ערוך ע' גהץ). צקאל. ובש"ע (שפט, ו) מביא: גיהוץ יש אומרים צק"ל בלשון ערב, ויש אומרים דהיינו כיבוס במים ואפר או בנתר ובורית. — ובערוך השלחן (שפט, ט): "וצק"ל נראה דזהו כעין פרע"ס שלנו". וגיהוץ שלנו. של בני בבל אינו יפה אלא ככיבוס שלהן של ארץ ישראל. ופירש רש"י (כתובות י, ב) שהיה מימיהם יפים לכבס או סימנים יפים היה להם לכבס, ובכיבוס שלנו אין הבגד מלובן עד שיהיה מגוהץ. ומותר בפונדא וכו'. רצונו לומר אע"פ שהן מגוהצין מותר לאבל לצאת בהן שכלים הללו אינם חשובים (נחלת יעקב). הא דתניא הכא בגמרא. מו"ק כג, א: "כל שלשים

מדתניא באבל רבתי משמע בין בכלים חדשים בין בכלים ישנים קאמר דבעינן שיוצאין מתחת המכבש* ולמעוטי שאינן עומדין במכבש שאינו מקפיד עליהן והולכין לכאן ולכאן, שאותו גיהוץ אינו כלום ומותר ללבשן שאין בהן הנאת גיהוץ אלא לאותן שכובשין אותן במכבש אחר הגיהוץ מיד, וקיימא לן כרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר לא אסרו אלא כלים חדשים והוא שיוצאין מתחת המכבש, נמצא שאסור ללבוש חלוק של פשתן שחתך אותו מן היריעה של תגרין, שזה ודאי יוצא מתחת המכבש ואינו מניח יריעותיו ללכת לכאן ולכאן, אלא כובשן מיד ומקפיד בהצעתן אלא למכירה בלבד. או שמא יש לומר מפני שסתרו מן היריעה והחייט תופרו והולך לכאן ולכאן, ואינו מקפיד עליו, כבר יצא זה מתחת מכבש. וכלים חדשים* היוצאין מתחת המכבש שאסורין כגון טלית וסדין או⁴⁰ שתפרו תחלה ונתנו לכובס וכבשו תחת המכבש. ועוד נראה כשם שאסור ללבוש כך אסור להציע תחתיו, ועליו שוכב בלילה, שאין הלבשה דוקא אלא הנאת הגוף. ואם תאמר שהנאת הראיה עם הנאת הגוף דוקא אסרו, אבל סדין הנאת הגוף איכא, הנאת הראיה ליכא, אם כן ביום נמי משכחת לה היתר אם ילבש אותה תחת בגדים אחרים שלא יראה אותם, אלא ודאי הנאת הגוף הוא העיקר. כל זה כתב הרב ז"ל, ואין דעתנו מקבלת זו שכתב בחדשים דבעינן בהו יוצאין מתחת ידי המכבש, דהוה ליה למיתני אחד כלים חדשים ואחד כלים ישנים והוא שיוצאין מתחת המכבש מדקתני היוצאין מתחת המכבש, אישנים קאי. ועוד דלא קתני ברבי ור' אלעזר בר' שמעון לא אסרו אלא כלים חדשים וחדשים ולבנים היוצאין מתחת המכבש*, אלמא כל דלית ליה ישנים לא מדכר מכבש. והא דאבל רבתי בישנים תניא, דתנא קמא התם לא מדכר חדשים דלא איצטריך, ור' אלעזר בר' שמעון פליג עליה ואמר לא אסרו ישנים דמכבש אלא חדשים ולא שחקים, לבנים ולא צבועים, וכן דעת הרמב"ם ז"ל⁴¹ כדברינו שלא הזכיר מכבש כלל. וזה ששנוי שם באבל: וחכמים אומרים צבועים ולא לבנים, טעות הוא, אלא וחכמים אומרים לבנים ולא צבועים, והוא סברא דרבי* בברייתא דגמרא, וכאן החליפו סברת התנאים. עוד כ' הרב ז"ל כל שלשים יום לגיהוץ, פירוש אסור ללבוש כלים המגוהצין בין כלי צמר בין כלי פשתן, ואע"פ שאמרו במסכת תענית⁴² כלי פשתן אין בהן* משום גיהוץ, הרי אמרו⁴³ אף על פי כן אסור ללבשן בשבת שחל תשעה באב להיות בתוכה, וכשהתירו כלי פשתן לגיהוץ לא התירו אלא לכבס ולהניח, מה שאין כן בכלי צמר, כדאיתא התם, והכא גבי אבל מותר לכבס בתוך שלשים ולהניח אפילו כלי צמר, ולא אסור אלא ללבוש*.

40 או, ליתא בטור, וברא"ש (מו"ק ג, נג): אי נמי כנון. 41 ה' אבל ו, ד. 42 תענית כט, ב. 43 שם שם.

חדשים לבנים בלבד, ולא הזכיר כלל בדבריהם „היוצאין מתחת המכבש“, שמע מינה דבחדשים לא בעינן מכבש. והוא סברא דרבי. זו עולה עם גרסת רבינו לעיל ד„רבי אומר לא נאסרו אלא כלים חדשים לבנים בלבד“. ובגמרא שלנו הוא דעת ראב"ש. כלי פשתן אין בהן. לאסור משום גיהוץ. ולא אסרו אלא ללבוש. כוונת הדברים: „אע"ג דגבי ת"ב אמרינן כלי פשתן אין בהן משום גיהוץ היינו דוקא לגוהצן ולהניח אבל אסור ללבוש המגוהצים, הלכך הכא שאין איסור גיהוץ אלא בלבישה, שהרי לגוהצן ולהניח מותר בין בעצמי בין על ידי אחרים, הלכך אין חילוק בין של

יום לגיהוץ אחד כלים חדשים ואחד כלים ישנים היוצאין מתחת המכבש“, כמובא לעיל. דבעינן שיוצאין מתחת המכבש. כלומר מהא דתניא באבל רבתי סתם: „ואלו הן כלים מגוהצין כלים היוצאים מתחת המכבש“, מבואר דבין בכלים ישנים בין בחדשים קאמר דבעינן יוצאין מתחת המכבש. נמצא שחדשים לבנים המגוהצים מותרים אלא אם כן נתנן במכבש אחר הגיהוץ. וכלים חדשים. כלומר „לא משכחת כלים חדשים יוצאין מתחת המכבש אלא טלית וכו“ (טור בהביאו דעת הראב"ד). היוצאין מתחת המכבש. אלא קתני „רבי אומר לא אסרו אלא כלים חדשים בלבד ראב"ש אומר לא אסרו אלא כלים

והכי איתא באבל רבתי*, עד כאן דברי הרב ז"ל. רואה אני את דבריו ולא לענין כוונתו, דלתנא קמא דאית ליה כלים ישנים, כלי פשתן ישנים אינן בכלל לפי שאינן מתגהצין כהוגן*, ואין זיעה וטינוף יוצאה מהן לגמרי, אלא שיהו מתעטפין וכל שהוא מתכבסין, ולפיכך אמרו בחולו של מועד שאין בהם משום גיהוץ, אלא חדשים ולבנים ודאי אסורין, הילכך לרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר חדשים לבנים, כלי צמר וכלי פשתן שוין הן לענין אבילות. ובירושלמי⁴⁴: על כל המתים כולן הוא אסור בגיהוץ עד שלשים יום, על אביו ועל אמו שנים עשר חדש. אי זה הוא גיהוץ, כלי צמר⁴⁵ חדשים, וכלי פשתן מגוהצים לבנים. ומן הלשון הזה נראה לי שהם סבורים בכלי צמר מגוהצין חדשים אפילו צבועין, ובכלי פשתן הוצרכו לבנים, והוא שיהו חדשים קל וחומר מכלי צמר*, מכל מקום למדנו לכלי פשתן שהם בכלל גיהוץ, ואנן דקיימא לן אפילו בשל צמר חדשים ולבנים, נמצאו כלן שוין בדיניהם. והרמב"ם⁴⁶ ז"ל כתב אסור ללבוש כלים לבנים חדשים מגוהצין וכלי פשתן אין בהם משום גיהוץ. ואינו נכון. וזו שכתבנו מן הירושלמי על אביו ועל אמו י"ב חדש, תניא בה באבל⁴⁷ עד שיגיע הרגל ויגער בו חבריו⁴⁸. ומיהו בגמרא⁴⁹ לא משוי חילוק בגיהוץ בין אביו ואמו לשאר מתים, אלא סמכין אהנך משום דגמרינן גיהוץ מתספורת*, הילכך אסור עד שיגיע הרגל לאחר שלשים ויגער בו* חבריו⁵⁰ לומר: לבוש כלים מגוהצים לכבוד הרגל, והיינו טעמא דבעינן רגל, דאלו בלא רגל אין חבריו מכירים בו אם לובש כלים חדשים או מגוהצין* ואין לגעור בו, ואלו בתספורת כיון שהכביד שערו גוערין בו. והרמב"ם⁵¹ ז"ל סמך על פשט הגמרא ומתיר גיהוץ לאחר שלשים אפילו על אביו ואמו.

בתספורת כיצד

אבל אסור בתספורת⁵², מדקאמר להו רחמנא לבני אהרן ראשיכם אל תפרעו* מכלל דכולי עלמא מיחייבי. תנו רבנן⁵³ על כל המתים כולן מספר לאחר ל', על אביו ועל אמו עד שיגער בו חבריו. תנו רבנן⁵⁴ כשם שאמרו אסור לגלח בימי אבלו כך אסור

44 ירושלמי מו"ק ג, ה. 45 כלי צמר, י"ט: כלי צמר מנוהצין. 46 ה' אבל ו, ד. 47 אבל רבתי ט. 48 הבירוי, י"ט: הבירוי. 49 מו"ק כב, ב. 50 וכן נפסק להלכה ביו"ד שפ"ט, ה. 51 ה' אבל ו, ד. 52 מו"ק יד, ב. 53 שם כב, ב. 54 שם יז, ב.

צמר לפשתים" (טור שפ"ט). והכי איתא באבל רבתי. כמובא לעיל: "מותר להוליך כלים לגיהוץ בתוך שלשים יום" (שם פ"ו). לפי שאינן מתגהצין כהוגן. כלומר דעת הרמב"ן הא דאין גיהוץ בכלי פשתן דוקא בישנים אבל בחדשים יש בהן משום גיהוץ, דס"ל דגיהוץ כדי ללבן הבגד מזיעה ולכלוך, ובגד פשתן ישן מלוכלך יותר בזיעה משום הכי לא מהגי ביה גיהוץ, אבל בחדשים יש בהם משום גיהוץ. ודעת הראב"ד דכלי פשתן אין בהם משום גיהוץ, והטעם לפי שאין חוששין לגיהוץ יפה לפי שקרובים לבשר ומתלכלכים מיד מפני הזיעה, וטעם זה שייך אפילו בכלי פשתן חדשים (כן מבואר בקרבן נתנאל להרא"ש תענית ג, ז, ודעת הרא"ש כהראב"ד). קל וחומר מכלי צמר. מה כלי צמר שאפילו צבועין יש בהן משום גיהוץ הוצרכו להיות חדשים, כלי פשתן שהוצרכו

להיות דוקא לבנים אינו דין שהם צריכים להיות דוקא חדשים. דגמרינן גיהוץ מתספורת. מה תספורת ל' יום הוא הדין גיהוץ, ומינה: מה תספורת על אביו ואמו עד שיגער בו חבריו הוא הדין לענין לבישת כלי גיהוץ גם כן זמנו עד שיגער בו חבריו כדמפרש ואזיל (קרבן נתנאל להרא"ש מו"ק ג, ג, נג, ס"ק ק). ויגער בו חבריו וכו'. דין זה לא נהוג היום לפי שאין לנו גיהוץ (פרישה שפ"ט, טז). או מגוהצין. משום דכרגל דרך ללבוש כלים מגוהצים, וקודם הרגל אינו ניכר שמניח משום אבילות, אבל תספורת ניכר שהכביד שערו (רא"ש מו"ק ג, נג).

בתספורת כיצד

ראשיכם אל תפרעו. ויקרא י, ו. — גידול שער, והאי קרא גבי מיתת נדב ואביהוא כתיב, ומדאיצטריך ק"א למישרי להו מכלל דאחריני